

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Antropologia rzeczy Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Etnologia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Antropologii i Kulturoznawstwa Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 20ETNS.2FN.14290.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Fakultatywny Blok zajęciowy Przedmioty nieprzypisane	
Koordynator zajęć	Agata Stanisz		
Prowadzący zajęcia	Agata Stanisz		
Okresy Semestr 1, Semestr 2, Semestr 3, Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Egzamin		Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przegląd antropologicznych koncepcji kultury materialnej i materialności.
C2	Prezentacja współczesnych teorii z zakresu antropologia rzeczy (w tym nurt posthumanistyczny, more than human anthropology).
C3	Wyjaśnienie sposobów badania relacji pomiędzy ludźmi a rzeczami.
C4	Wykształcenie umiejętności interpretacji relacji między ludźmi a rzeczami.
C5	Wykształcenie umiejętności kreatywnego łączenia antropologii rzeczy z innymi polami badawczymi, m.in. antropologią jedzenia, zmysłów, dźwięków, gender studies, family i kinship studies, antropologią wizualną, antropologią środowiskową, road studies, resistance studies).
C6	Prezentacja poza-antropologicznych podejść do przedmiotu w kontekście kultury euroamerykańskiej (m.in. design, sztuka).

Wymagania wstępne

Znajomość języka angielskiego pozwalająca na czytanie tekstów, oglądanie filmów oraz słuchanie podcastów.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna antropologiczne (klasyczne i współczesne) koncepcje kultury materialnej.	ETN_K2_W01, ETN_K2_W02, ETN_K2_W03, ETN_K2_W04, ETN_K2_W05, ETN_K2_W06, ETN_K2_W08, ETN_K2_W10	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
W2	Zna teorie i metodologie z zakresu antropologii rzeczy.	ETN_K2_W01, ETN_K2_W02, ETN_K2_W03, ETN_K2_W04, ETN_K2_W05, ETN_K2_W06, ETN_K2_W07, ETN_K2_W09, ETN_K2_W10	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
W3	Zna najważniejsze/ych badaczki i badaczy oraz literaturę przedmiotu z zakresu antropologii rzeczy.	ETN_K2_W01, ETN_K2_W02, ETN_K2_W03, ETN_K2_W04, ETN_K2_W05, ETN_K2_W06, ETN_K2_W07	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
Umiejętności - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U1	Zna i stosuje metody badań relacji między ludźmi a rzeczami.	ETN_K2_U02, ETN_K2_U03, ETN_K2_U05, ETN_K2_U07, ETN_K2_U08	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
U2	Potrafi twórczo oraz krytycznie interpretować relacje między ludźmi a rzeczami.	ETN_K2_U01, ETN_K2_U02, ETN_K2_U03, ETN_K2_U04, ETN_K2_U05, ETN_K2_U06, ETN_K2_U07, ETN_K2_U08, ETN_K2_U09	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
U3	Potrafi włączać elementy antropologii rzeczy w ramach innych pól badawczych dyscypliny.	ETN_K2_U01, ETN_K2_U02, ETN_K2_U05, ETN_K2_U07	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
U4	Zna i potrafi zastosować (teoretycznie i praktycznie) perspektywy na pograniczu antropologii i designu oraz sztuki.	ETN_K2_U03, ETN_K2_U04, ETN_K2_U07	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
U5	Potrafi konsekwentnie zrealizować projekt antropologiczno-artystyczny.	ETN_K2_U01, ETN_K2_U02, ETN_K2_U03, ETN_K2_U05, ETN_K2_U06, ETN_K2_U07, ETN_K2_U08	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Potrafi obserwować i stosować wiedzę z zakresu antropologii rzeczy w szeroko rozumianym życiu społecznym i zawodowym.	ETN_K2_K01, ETN_K2_K02, ETN_K2_K03, ETN_K2_K05, ETN_K2_K06, ETN_K2_K10	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
K2	Zna i potrafi zastosować (teoretycznie i praktycznie) perspektywy na pograniczu antropologii i designu oraz sztuki.	ETN_K2_K01, ETN_K2_K02, ETN_K2_K05, ETN_K2_K06, ETN_K2_K07	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna
K3	Potrafi konsekwentnie zrealizować projekt antropologiczno-artystyczny.	ETN_K2_K01, ETN_K2_K02, ETN_K2_K03, ETN_K2_K05, ETN_K2_K06, ETN_K2_K10	Projekt, Esej, Aneks artystyczny, Praca pisemna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
-----	-----------------------------	------------------------------	-------------

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Zajęcia 1: Zajęcia organizacyjne. Wprowadzenie do antropologii rzeczy.	W1, W2, W3	Konwersatorium
2.	Zajęcia 2: Nadmiar. Wprowadzenie do garbologii, discard i waste studies.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K1, K2, K3	Konwersatorium
3.	Zajęcia 3: Etnograficzne i antropologiczne wizje kultury materialnej.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Konwersatorium
4.	Zajęcia 4: Wymiana i dar vs. utowarowienie.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
5.	Zajęcia 5: Podzielnia (antropologia ubrań i antropologiczny second hand)/konsumpcja/konsumpcjonizm.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
6.	Zajęcia 6: Biografie rzeczy i przedmioty biograficzne.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
7.	Zajęcia 7: Posthumanizm i perspektywa more than human anthropology.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
8.	Zajęcia 8: Zero waste – zaangażowane studia nad jedzeniem.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
9.	Zajęcia 9: Hakowanie rzeczy codziennego użytku oraz rzeczy oporu.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
10.	Zajęcia 10: Muzeum. Zastosowanie antropologii rzeczy we współczesnym muzealnictwie.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
11.	Zajęcia 11: Antropologia sztuki.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
12.	Zajęcia 12: Fotografie jako rzeczy. Materialność wizualności.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
13.	Zajęcia 13: Warsztaty fotograficzne (dokumentowanie etnograficzne; fotografia produktowa).	U3, U4, U5, K2, K3	Konwersatorium
14.	Zajęcia 14: Ciała (ludzkie i pozaludzkie jako rzeczy).	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium
15.	Zajęcia 15: Rzeczy dźwiękowe.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda ćwiczeniowa, Metoda warsztatowa, Metoda projektu, Demonstracje dźwiękowe i/lub video, Praca w grupach, Rozwiązywanie zadań artystycznych, Rozwiązywanie zadań praktycznych

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	1. Obecność na zajęciach. 2. Przygotowanie do zajęć. 3. Czytanie wskazanych- tekstów. 4. Realizacja projektu etnograficzno-artystycznego. 5. Końcowa praca pisemna (np. esej)

Literatura

Obowiązkowa

1. Almquist Julka, Lupton Julia. Affording Meaning: Design-Oriented Research from the Humanities and Social Sciences. Design Issues 2010, nr 1, s. 3-14.
2. Barański Janusz. Świat rzeczy. Zarys antropologiczny. Kraków: WUJ, 2007.
3. Clifford James. O kolekcjonowaniu sztuki i kultury. Przeł. Joanna Iracka. PSL-Konteksty 1993, nr 1, s. 11-16.
4. Douglas Mary. Czystość i zmaza. Przeł. Marta Bucholc. Warszawa: PIW, 2007, s. 51- 81.
5. Hoskins Janet. Agency, biography and objects. W: Handbook of material culture. Red. Christopher Tilley. London: Sage, 2006, s. 74-84.
6. Kopytoff Igor. Kulturowa biografia rzeczy – utowarowienie jako proces. Przeł. Ewa Klekot. W: Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej. Red. Marian Kempny, Ewa Nowicka. Warszawa: PWN, 2005, s. 249-274.
7. Kultura Współczesna 2008, nr 3.
8. Malinowski Bronisław. Istota kula. W: Argonauci Zachodniego Pacyfiku. Przeł. Barbara Olszewska-Dyoniziak, Sławoj Szynkiewicz. Warszawa: PWN, 1981, s. 126-155.
9. Mauss Maurice. Szkic o darze. Forma i podstawa wymiany w społecznościach archaicznych. W: Socjologia i antropologia. Tłum. Krzysztof Pomian, Jerzy Szacki, Marcin Król. Warszawa: KR, 2001.
10. The social life of things. Red. Arjun Appadurai. Cambridge: Cambridge University Press, 1986.
11. W stronę socjologii przedmiotów. Red. Marek Krajewski. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 2005.

Dodatkowa

1. William L. Rathje, Cullen Murphy. 1992. Rubbish!: The Archaeology of Garbage. New York: Harpercollins.
2. Daniel Sosna, Lenka Brunclíková (eds.). 2016. Archaeologies of Waste: Encounters with the Unwanted. Oxford, Philadelphia: Oxbow Books.
3. Jennifer Gabrys. 2013. Digital Rubbish. A natural history of electronics. Ann Arbor: The University of Michigan Press.
4. Hoag, Colin, Bertoni, Filippo, and Bubandt, Nils. 2018. Wasteland Ecologies: Undomestication and Multispecies. Gains on an Anthropocene Dumping Ground. Journal of Ethnobiology, 38(1) : 88-104.
5. Alice Gorman, Beth Laura O'Leary. The archaeology of space exploration. In: In Paul Graves-Brown, Rodney Harrison, Angela Piccini (eds.), The Oxford Handbook of the Archaeology of the Contemporary World (pp. 409-424). Oxford: Oxford University Press.
6. Zofia Staszczak (red.). 1987. Słownik etnologiczny. Terminy ogólne. Warszawa: PWN.
7. Sierocki Radosław. Kultury rzeczy. W: Rzeczy i ludzie. Humanistyka wobec materialności. Red. J. Kowalewski, W. Piasek, M. Śliwa. Olsztyn: Colloquia Humanitorium, 2008, s.175-184
8. Krajewski Marek. Ludzie i przedmioty - relacje i motywy przewodnie. W: Rzeczy i ludzie. Humanistyka wobec materialności. Red. J. Kowalewski, W. Piasek, M. Śliwa. Olsztyn: Colloquia Humanitorium, 2008, s. 131-152.
9. Roman Bromboszcz. 2018. Wspólnoty transferu a obyczaj daru. Dobrobit i gospodarka współdzielenia w cyberprzestrzeni. Kultura i Wartości, 25, s. 153-172.
10. John Davis. An anthropologist's view of exchange. Social Anthropology 1996, t. 4, nr 3, 213-226.
11. Pietra Rivoli. 2014. The Travels of a T-Shirt in the Global Economy: An Economist Examines the Markets, Power, and Politics of World Trade. Wiley.
12. Gosden Chris, Marshall Yvonne. The cultural Biography of Objects. World Archeology 1999, vol. 31, nr 2, s. 169-178.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie pracy pisemnej	30
Przygotowanie projektu	30

Przygotowanie do zajęć	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 150
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ETN_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznego rozwijania zainteresowań i kompetencji zawodowych
ETN_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do organizowania i koordynowania działań własnych i innych na rzecz interesu publicznego
ETN_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do właściwego określania priorytetów służących realizacji określonego celu badawczego/zadania w trosce o etykę i prestiż zawodu etnologa/antropologa kulturowego
ETN_K2_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do fachowej ochrony dziedzictwa kulturowego i edukowania w tym zakresie
ETN_K2_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do czynnego, odpowiedzialnego i przedsiębiorczego udziału w życiu kulturalnym i społecznym
ETN_K2_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do twórczego i świadomego korzystania z wiedzy na temat złożoności zjawisk kulturowych, organizacji i funkcjonowania kultury, znaczenia jej poszczególnych elementów i historycznej zmienności form oraz etnokulturowej różnorodności świata
ETN_K2_K10	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wnikliwej obserwacji i identyfikacji najważniejszych problemów etycznych, politycznych, społecznych i ekonomicznych współczesnego świata
ETN_K2_U01	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować nowe informacje z wykorzystaniem różnych źródeł, sposobów interpretacji oraz technik informacyjno-komunikacyjnych formułując krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy z zakresu etnologii/antropologii kulturowej i dyscyplin pokrewnych
ETN_K2_U02	Absolwent/ka potrafi zrealizować samodzielnie złożone zadania badawcze obejmujące: analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, właściwy dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników w zakresie etnologii/antropologii kulturowej
ETN_K2_U03	Absolwent/ka potrafi samodzielnie i w zespole, także kierując jego pracami, zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować działania wobec innych zmierzające do stałego i systematycznego rozwijania w sposób krytyczny zdolności i zainteresowań w zakresie etnologii/antropologii kulturowej
ETN_K2_U04	Absolwent/ka potrafi integrować wiedzę i umiejętności z zakresu etnologii/antropologii kulturowej oraz dyscyplin pokrewnych w złożonych i nietypowych sytuacjach związanych z wykonywaniem zawodu etnologa/antropologa kulturowego
ETN_K2_U05	Absolwent/ka potrafi samodzielnie i w zespole, także kierując jego pracami, przeprowadzić pogłębioną oraz krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów wytworów i dziedzin kultury, stosując oryginalne podejścia uwzględniające najnowsze trendy w etnologii/antropologii kulturowej i w dyscyplinach pokrewnych
ETN_K2_U06	Absolwent/ka potrafi merytorycznie argumentować, formułować wnioski oraz tworzyć syntetyczne podsumowania i wypowiadać się na temat wybranych problemów z zakresu etnologii/antropologii kulturowej z wykorzystaniem własnych poglądów i poglądów innych autorów w zróżnicowanych kręgach odbiorców
ETN_K2_U07	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać różne kanały i techniki komunikacyjne w kontaktach ze specjalistami w zakresie etnologii/antropologii kulturowej oraz nauk pokrewnych, a także popularyzować wiedzę o etnologii/antropologii kulturowej, dziedzictwie kulturowym oraz wytworach kultury i jej instytucjach
ETN_K2_U08	Absolwent/ka potrafi przygotować właściwe dla etnologii/antropologii kulturowej złożone i zróżnicowane formalnie prace pisemne o charakterze naukowym
ETN_K2_U09	Absolwent/ka potrafi przygotować i przedstawić właściwe dla etnologii/antropologii kulturowej oraz pograniczy różnych dyscyplin naukowych, zróżnicowane formalnie wystąpienia ustne, w tym zabierać głos w dyskusjach i debatach na temat współczesnych problemów cywilizacyjnych
ETN_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony przedmiot i metodologię etnologii/antropologii kulturowej oraz jej twórcze zastosowania w działalności profesjonalnej

Kod	Treść
ETN_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony specjalistyczną terminologię z zakresu etnologii/antropologii kulturowej oraz terminologię właściwą dla dyscyplin pokrewnych
ETN_K2_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony główne tendencje rozwojowe etnologii/antropologii kulturowej oraz ich znaczenie w wyjaśnianiu fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji
ETN_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób usystematyzowany i pogłębiony zasady antropologicznej interpretacji zjawisk kulturowych w złożonych kontekstach środowiskowych, w tym społecznym, ekonomicznym, prawnym i etycznym
ETN_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony powiązania etnologii/antropologii kulturowej z różnymi dyscyplinami naukowymi umożliwiające interdyscyplinarne integrowanie perspektyw badawczych
ETN_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony współczesne dokonania, ośrodki i szkoły badawcze obejmujące wybrane obszary etnologii/antropologii kulturowej oraz nauk pokrewnych
ETN_K2_W07	Absolwent/ka zna i rozumie specjalistyczne metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania charakterystyczne dla wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych w zakresie etnologii/antropologii kulturowej oraz nauk pokrewnych
ETN_K2_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym znaczenie wiedzy przedmiotowej w powiązaniu z wiedzą z zakresu prawa autorskiego, etyki zawodowej i przedsiębiorczości niezbędnych do rozwiązywania złożonych problemów społecznych i kulturowych zorientowanych na zastosowania praktyczne w różnych dziedzinach działalności zawodowej etnologa i antropologa kulturowego
ETN_K2_W09	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony kompleksowość natury, złożoność uwarunkowań i historyczną zmienność języka, kultury i społeczeństwa
ETN_K2_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony najważniejsze problemy społeczno-kulturowe współczesnego świata, w tym instytucji kulturowych